

Desfent la teranyina del gènere

Diem que la nostra és una societat democràtica, però encara es mantenen desequilibris i discriminacions substancials. Una d'elles és la discriminació de gènere-sexe. Sí, sí, encara és així! Vivim en una societat en canvi permanent, però el pensament hegemònic és encara patriarcal, en tinguem o no consciència. Una societat que aspiri a cotes altes de democràcia ha vetllar per la igualtat, per l'equitat i pel respecte a la diferència, sempre que aquesta sigui natural o desitjada. Pensar el món del futur requereix trencar amb aquest esquema i aconseguir una escola inclusiva suposa vetllar, de manera molt fina, per les qüestions de gènere-sexe. Aquesta és la raó per la qual l'equip de Rella-Granollers hem plantejat la formació, que s'ofereix en el marc del *Projecte de Voluntariat Educatiu*, d'aquest curs al voltant de qüestions de coeducació, donant continuïtat al que es va fer el curs passat.

El curs passat vam intentar reflexionar sobre els rols que tenim homes i dones i ens vam qüestionar si aquests rols ens permeten educar en la igualtat, si tenim capacitat i voluntat de trencar estereotips, pors i prejudicis. Aquest curs, continuant amb la mateixa temàtica, hem intentat sortir de l'esquema de gènere binari, home-dona i hem mirat d'incorporar en el vocabulari habitual altres expressions, com transgènere i hem pensant que cal anar emprant, de manera més quotidiana, paraules com intersexual perquè no és cert que en el món hi hagi, només, mascles i femelles.

Teníem el desig d'exposar que ens preocupa que la nostra sigui una societat tancada, producte d'una mentalitat tancada, que ens fa viure en "calaixos tancats" per classificacions que no s'adeqüen a la realitat de les persones. Classifiquem i tanquem perquè és més fàcil encasellar les persones en dues capsos, en dos calaixos, que moure's en l'obertura o en l'ambigüitat. No pretenem altra cosa que facilitar la reflexió, sabent que acceptar la diferència sovint no ens és gens fàcil. Tota identitat és múltiple i en les distintes capes que la configuren hi ha racons en els quals ni la pròpia persona sabia com classificar-se, però els altres ho fem i això vol dir que li limitem la llibertat d'escollir qui i què vol ser.

La identitat de gènere es construeix, com totes les altres facetes de la identitat, vivint en societat. S'aprèn a ser home o dona vivint en societat. Els valors que tenim vinculats a la igualtat de sexe-gènere s'han construït en una societat jerarquitzada, patriarcal i capitalista, no en una societat d'iguals. Només essent-ne conscients podrem canviar-los aquests valors. El pensament preestablert és hegemònic i està filtrat en tot allò que es fa, a casa, al carrer o a l'escola: jocs, contes, narracions orals, escrites, audiovisuals, etc. i transmet una manera de ser home i una manera de ser dona. Aquesta manera de pensar obliga, a qui no encaixa en l'esquema predeterminat, a ser i sentir-se transgressor, de forma que haurà d'aprendre a viure en la transgressió, "saltant-se la norma", cosa gens fàcil per ningú i menys per a un infant o un adolescent.

Com educar i no discriminar ni coartar la llibertat de ser qui es desitgi ser? Ens sembla que ens hem de dotar d'eines que facin visibles les desigualtats, que permetin identificar comportaments sexistes i analitzar quins beneficis o prejudicis se n'obtenen. Ens cal saber com se senten les persones quan provoquen o quan pateixen situacions de discriminació i hem de disposar d'estratègies que ens permetin desarticular comportaments sexistes. En aquesta

reflexió ens ha acompanyat l'Anna Sellarés, (agent d'igualtat de gènere del CIRD Granollers) i amb la participació de la trentena d'assistents hem pensat possibles estratègies d'evitació i desarticulació de comportaments sexistes.

Desfer la teranyina del gènere (nom que hem copiat del títol d'un llibre coordinat per Isabel Carrillo i editat per Eumo el 2017) suposa prendre consciència de com es transmeten els rols, els valors, els prejudicis, els afectes i els odis i no oblidar que el sentit de l'educació és alliberar les persones de totes les presons possibles i la del gènere-sexe en pot ser una. Tot el que estigui a les nostres mans per desmuntar concepcions arrelades en el més profund de l'inconscient i el subconscient, tot el que fem per desmantellar prejudicis i pors, ho farem en la direcció adequada. Atendre cada infant en la seva singularitat i acompanyar-lo a trobar maneres de posar-se en relació amb els altres, també en qüestions de vida afectiva i sexual, són maneres de permetre el creixement personal en totes les facetes de la seva vida.

Les accions que fem els adults han d'enfortir cada identitat perquè rebutgi la subjugació, el sotmetiment, la violència o el menyspreu i faci valer els seus desitjos, els seus somnis o les seves necessitats, sense subjugar, sotmetre, violentar o menysprear ningú altre. La nostra tasca ha de proposar models de relació horitzontals i simètrics que permetin educar i educar-se des de la igualtat i per a la igualtat. És això el que l'equip de Rella-Granollers, que vetlla pel manteniment del Voluntariat Educatiu impulsat pel Consell Escolar Municipal, hem volgut fer amb aquest *Desfer la teranyina del gènere*. Esperem que sigui l'inici de processos formatius de més durada i de major calat perquè s'hi impliquin molts més educadors i educadores.

Agnès Boixader

Equip de Rella-Granollers, Voluntariat Educatiu